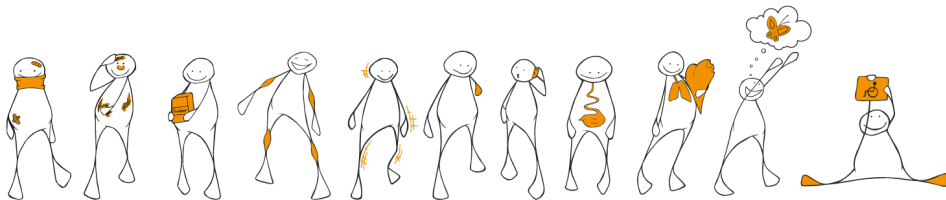

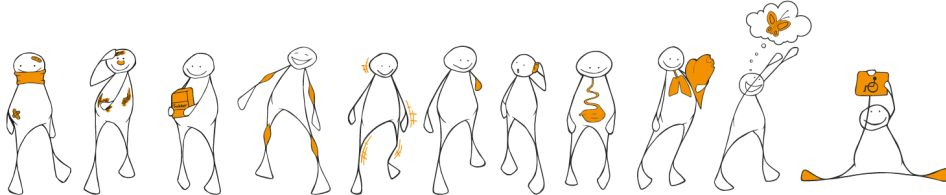
I faresonen for å falle ut og bli ung ufør

*Torunn Brandvold,
nestleder Unge Funksjonshemmede*

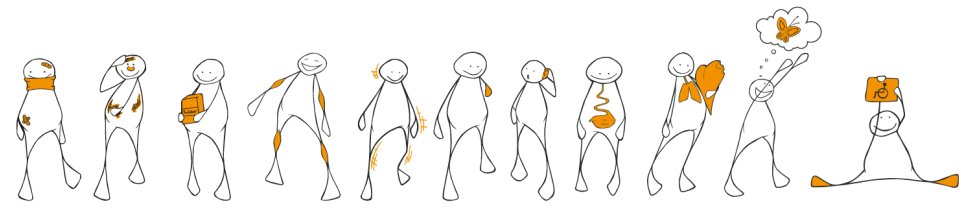
Hvem er Unge funksjonshemmede?

- Samarbeidsorgan for funksjonshemmedes ungdomsorganisasjoner i Norge
- Formål: sikre deltagelse og samfunnsmessig likestilling for ungdom med funksjonshemninger og kronisk sykdom.
- Stiftet i 1980 og har i dag 34 medlemsorganisasjoner som til sammen representerer over 25 000 unge med funksjonshemninger og/eller kroniske sykdommer
- Sammen er vi sterke!

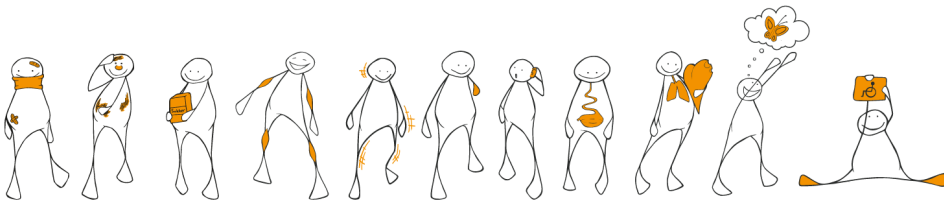
Unge funksjonshemmede

Ungdom
ungdomsutvalg
forening
Norsk
Norges
Landeforeningen
ungdomsgruppe
ungdomsgruppen
Foreningen
barne
Hørselshemmede
Touretteforenings
Danlos
Ehlers
døveforbunds
NORILCOs
PSSO-ung
Mental
Epilepsiforbunds
Cerebral
Landsforbunds
Helse
hjertesye
ungdomsrevmatikergruppe
fordøyelsessykdommers
forbund
svaksynte
Syndrom
Blindforbunds
Imperfecta
Trafikkskaddes
Barne
Interesseforening
Ungdomsutvalg
Kreftforeningen
ungdomsutvalg
Ryggmargsbrokk
Pareseforeningens
transplantertes
Nevrofibromatoses
Astma
lungesykes
Allergiforbunds
barns
Kreftforeningen
Interesseforening
Ungdomsutvalg
Cerebral
hydrocephalusforeningens
Dysleksiforbundet
Unge
dysmelister
Unge
diabetes
Thyroideforebunds
celiakiforenings
Interesseforeningen
myrepasienter
Hjerte
Hørselshemmedes
Hørselshemmedes
Hørselshemmedes
Hørselshemmedes

Det nytter!

- Gjennomslag for ny studiefinansiering for funksjonshemmede
- Gjennomslag for satsing på unge i NAV
- Flere helsesøstre
- Ungdomsråd på sykehus
- Løfte om Ungdomshelsestrategi

Prosjektportefølje:

- **Mange bekker små** – kursrekke som tar sikte på å forberede ungdom med funksjonsnedsettelse og kroniske sykdommer på møtet med arbeidslivet
- **Ufør og arbeidsdyktig – er det en mulighet?** – identifisere virkemidler og barrierer som bidrar/hindrer unge uføre i å delta i arbeidsmarkedet
- **Sjelden kunnskap, sjelden organisering** – kunnskapsinnhenting og organisasjonsutvikling på feltet ”ungdom med sjeldne diagnoser”
- **Ungdom og medvirkning** – rapport om brukermedvirkning i helsevesenet

Hvem er jeg?

- 32 år
- Medfødt hjertefeil, astma og allergi
- Førskolelærer
- Opptatt av å være i aktivitet
- Jobber 50 % - 50 % ufør
- Frivillige verv
- Lykkeliten 😊

Usynlig funksjonsnedsettelse

- *Kjennes på kroppen*
- Oppfattet som lat – mistenkeliggjøring
- Føler at jeg må "bevise", ovenfor NAV
- Har noen ganger ønsket at den hadde vært synelig

”Flink pike”

- Utbrenthet og depresjon
- Ikke sykefravær
- Byttet jobb ofte, håp om å bli bedre
- Redd for å bli sett på som lat – skjule ved gi det lille ekstra.
- Helt utkjørt – sove på ettermiddagen
- Ingen sosialt liv, trening bortprioritert
- Fokus: komme seg gjennom en ny dag.
- Ond sirkel: fysisk og psykisk sliten at hver dag ble en kamp.

Veien ut i arbeidslivet: min utdanning

- Idrettslinja på VDG
- Ergoterapi (1 år)
- Førskolelærer med vekt på uteaktivitet (Bachelor)
- Spesialpedagogikk
- Grunnutdanning i ledelse – BI
- Organisasjon og ledelse – HIOA

Utdanning

- Mer kostnadslønnsomt å bruke utdanning som tiltak
  - Klar sammenheng mellom økt utdanning og økt sysselsetting
  - 1 års ekstra arbeid øker sandsynligheten for å komme i arbeid med 11 %
  - Deltidsarbeid mer attraktivt for funksjonshemmede
  - Utdanning som tiltak fungerer bedre enn lønnstilskudd
  - 26 års regel - jobber for å fjerne denne
- (NOVA rapporten: Hjelp eller barrierer?)

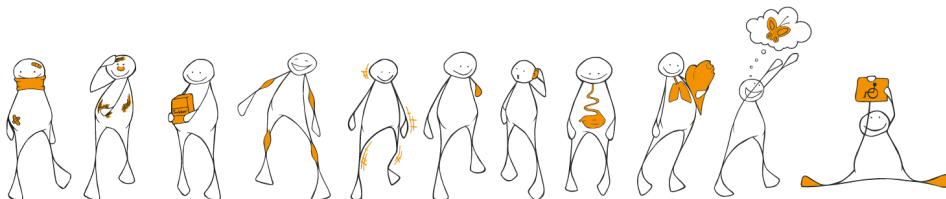
Arbeidslivet: Kronglete vei

- Forefallende gårdsarbeid
- Malet hus
- Resturant
- Førskolelærer og pedagogisk leder
- Styrer i barnehage
- Administrasjonssekretær
- Praksisplass NAV Arbeidslivssenter
- Konsulent i Fylkesnemnda for barnevern

En god del erfaring – ALT ER VIKTIG!

VERV:

- Det man gjør ved siden av teller også
- Nettverksbygging
- Viktig for CV, skille seg fra mengden
- Arbeidsgivere setter utrolig stor pris på det
- Faller også verv inn under erfaring? JA!
- Jobben dreier seg frivillighet og verv
- Få organisasjonserfaring
- Møte andre i samme situasjon – ikke alene!

ÅPENHET – Funksjonsnedsettelse:

- Det som har fungert for meg!
- Ærlighet varer lengst.
- Fått gode tilbakemeldinger
- Viser at man har selvinnsikt
- Vinkle det til noe positivt og unikt – bruker verv!

Skille seg ut!!

Tilrettelegging

- Skal ikke være til hinder
- Ikke vil skille seg ut – føle seg annerledes
- Dagens samfunn: på topp, yter sitt ypperste.
- Klarer ikke alltid å henge med – sårt.
- Vinkle det positivt – være bevist, vise selvinnsikt!

Tilrettlegingsbehov

Være bevisst dette selv – enklere på intervju, ovenfor arbeidsgiver.

- Hyppigere pauser,
- Noe tilrettelagt arbeidsoppgaver
- Forutsigbarhet
- Fleksibilitet.
- Mer effektiv og yter mer - mulighet til å hente meg inn igjen.

Min erfaring med NAV

- Todelt erfaring, både god og dårlig
- Et sammensatt system
- Kjenne sine rettigheter
- Gjør seg kjent på forhånd
- God og åpen dialog
- Lang prosess å innrømme at man ikke klarer å jobbe fullt!

- STÅ PÅ KRAVA – IKKE GI OPP!!

Viktigheten av å ha jobb

- Personer med funksjonshemming i lønnsarbeid er mere tilfreds med livet

(Jan Tøssebro: "Levekår for personer med nedsatt funksjonsevne" og egen undersøkelse: "Ung og ufør")

- Viljen er der hos brukerne, men flere trenger hjelp til å finne seg jobb
- Flere har falt så langt ut at de trenger å bygge opp selvtilliten før de kan få seg arbeid

Brukere:

Jobbsøkerkurs for ungdom med funksjonsnedsettelse (samarbeid med NAV) og egen pågående undersøkelse:

Ufør og arbeidsdyktig – er det en mulighet:

- Kjente ikke til rettigheter og muligheter i NAV
- Mye forskjell på hvilken veiledning de har fått
- Lite tro på arbeidsgiver – lite tro på seg selv
- Ufør ungdom føler seg etterlatt til seg selv – faller ikke inn under noen ordninger

Lediggang er roten til alt ondt

*“Mitt handikap
er at jeg ikke har
en jobb å gå til”*

Bare fire av ti unge funksjonshemmede er i jobb. Vi vil at flere skal få muligheten. Du kan bidra, les mer på ungfunk.no

 facebook.com/ungfunk

 Unge funksjonshemmede

Min fanesak!

- Individuell tilrettelegging – hver person er UNIK!
- God kommunikasjon mellom de involverte.
- Arbeidsevne – fokuser på hva man har ikke hva man mangler.
- Ressursene, kompetansen og viljen
- Se muligheter ikke begrensninger!
- Bedre å jobbe noe enn ingenting.

Råd på veien

- Aldri gi opp, det finnes en jobb eller et studie for alle!
- Vær åpen om at du er funksjonshemmet, og bruk det til noe positivt.
- Finn ut av egne rettigheter – bruk rettighetscenteret, skolen, organisasjonene o.l

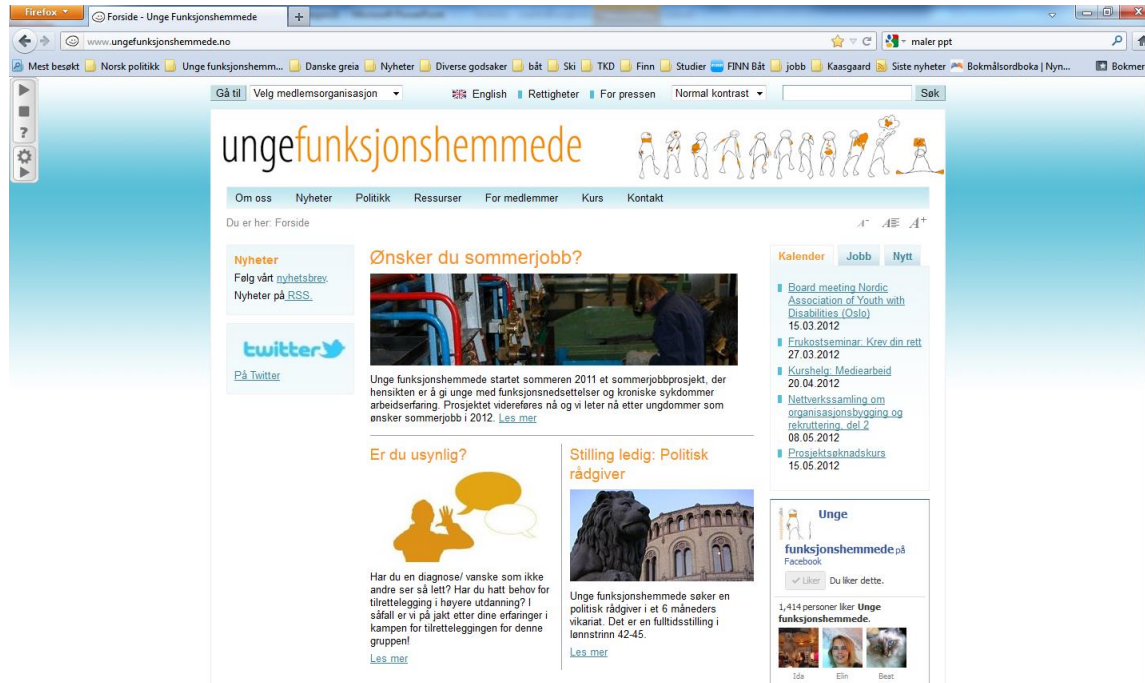
Alt er mulig, noe tar bare litt lengre tid

TAKK FOR MEG 😊

For mer informasjon

Unge funksjonshemmede

www.ungefunksjonshemmede.no

post@ungefunksjonshemmede.no

